

Kuntien teknisen sektorin myyntituotot

RYHTI-infot 26.10.2021 ja 2.11.2021

Ympäristöministeriön toimeksiannosta

Toni Saarikoski – Muutostuuli Oy

RYHTI Rakennetun
ympäristön
tieto

Lähtökohta ja tavoite

- Ympäristöministeriön toimeksiannosta Muutostuuli Oy teki huhti-elokuussa 2021 selvityksen liittyen rakennetun ympäristön tietojärjestelmän (RYTJ) vaikutuksiin.
- Pää tavoitteena oli selvittää kuntien tulo- ja menovirrat RYTJ:ään liittyvissä palveluissa.
- Selvitys keskittyi rakennusvalvonnan asiakirjatuotteisiin (pl. luvat) ja kunnan paikkatietotuotteisiin.
- Lisäksi luotiin tilannekuva ao. palvelujen nykyisistä myyntimenetelmistä ja – työkaluista, palvelujen volyymeistä sekä käytössä olevista hinnastoista ja hinnoittelurakenteista.

Otos ja selvitysmenetelmät

- Otos: 13 erikokoista maantieteellisesti hajallaan olevaa kuntaa
  - Yli 100 000 asukasta: Helsinki, Turku, Tampere, Jyväskylä, Oulu
  - 25 000 – 100 000 asukasta: Mikkeli, Lohja, Järvenpää, Joensuu
  - Alle 25 000 asukasta: Iisalmi, Kauhajoki, Kittilä, Rautavaara
- Menetelmät
  - Kyselyt ja haastattelut => taustaselvitykset kunnissa ao. kuntien rakennusvalvonnan ja paikkatietoyksiköiden henkilöstön kanssa
    - ao. palveluiden tulot ja menot sekä tiedossa olevat toimitusten volyymit vuosilta 2016 ja 2019
  - Verkkoselvitys, jolla selvitettiin käytössä olevat verkkokaupat ja muut jakelukanavat sekä palvelujen hinnoittelu / taksat
  - Tilinpäätösanalyysiä kokeiltiin, mutta siitä luovuttiin, koska tarvittavaa tietoa halutulla tarkkuustasolla eri ollut tilinpäätöksistä saatavilla

Ryhmittely väkiluvun mukaan

Kunnat yli 100 000 asukasta

- Yhteensä 9 kuntaa, joissa 2,2 milj. asukasta
- Selvityksen otos
  - Helsinki (656 611 asukasta)
  - Tampere (241 984)
  - Oulu (207 762)
  - Turku (193 924)
  - Jyväskylä (143 065)

Kunnat 25 000 -100 000 asukasta

- Yhteensä 31 kuntaa, joissa 1,5 miljoonaa asukasta
- Selvityksen otos
  - Joensuu (76 569)
  - Mikkeli (52 385)
  - Lohja (46 044)
  - Järvenpää (44 999)

Kunnat alle 25 000 asukasta

- Yhteensä 269 kuntaa, joissa 1,8 miljoonaa asukasta
- Selvityksen otos
  - Iisalmi (21 040)
  - Kauhajoki (12 963)
  - Kittilä (6 423)
  - Rautavaara (1 534)

Lähde: Wikipedia, joka viittaa tilastokeskuksen tiedostoon [Väestörakenteen ennakkotiedot alueittain, 2021M01*-2021M06](#)

Tulojen laskentamenetelmä

- Tulot kunnissa, joissa yli 100 000 asukasta (9 kuntaa, 2,2 miljoonaa asukasta)

Kunta	Rakennusvalvonnan tuotteet	Paikkatieto- tuotteet	Rakennusvalvonnan tuotteet / 100 000 asukasta	Paikkatietotuotteet / 100 000 asukasta
Helsinki	304-330 k€	225 k€	48 k€	34 k€
Tampere	19-26 k€	5 k€	9 k€	2 k€
Oulu	15-30 k€	150 k€	11 k€	72 k€
Turku		54-61 k€		30 k€
Jyväskylä	27 k€	227-237 k€	19 k€	162 k€
Ka.			22 k€ (4 kuntaa)	60 k€ 74 K€ (ilman Tamperetta)
Laskenta ryhmän 2,2 miljoonaa asukkaan mukaan	478 k€ (4 kuntaa)	1320 k€ 1628 k€ (ilman Tamperetta)		

Tulot – kunnat 25 000-100 000 asukasta

(31 kuntaa, 1,5 miljoonaa asukasta)

Kunta	Rakennusvalvonnan tuotteet	Paikkatieto- tuotteet	Rakennusvalvonnan tuotteet / 100 000 asukasta	Paikkatietotuotteet / 100 000 asukasta
Joensuu	10-12 k€	59-64 k€	14 k€	80 k€
Mikkeli	10-18 k€	53-68 k€	27 k€	116 k€
Lohja	7-9 k€	41-47 k€	17 k€	96 k€
Järvenpää	1-3 k€	26-34 k€	4,5 k€	67 k€
Ka.			16 k€	90 k€
Laskenta ryhmän 1,5 miljoonaa asukkaan mukaan	240 k€	1350 k€		

Tulot – kunnat alle 25 000 asukasta

(269 kuntaa, 1,8 miljoonaa asukasta)

Kunta	Rakennusvalvonnan tuotteet	Paikkatieto- tuotteet	Rakennusvalvonnan tuotteet / 100 000 asukasta	Paikkatietotuotteet / 100 000 asukasta
Iisalmi	2 k€	14 k€	9,5 k€	67 k€
Kauhajoki	0,5 k€	1-2 k€	4 k€	11,5 k€
Kittilä	6-15 k€	0,07-0,3 k€	163 k€	3 k€
Rautavaara	0 €	0 €	0 €	0 €
Ka.			44 k€ 4,5 k€ ilman Kittilän osuutta	20 k€
Laskenta ryhmän 1,8 miljoonaa asukkaan mukaan	792 k€ 81 k€ (ilman Kittilää)	360 k€		

Tulot – laskentatulot

Ryhmä	Rakennusvalvonnan tuotteet	Paikkatieto- tuotteet	Yhteensä
Kunnat yli 100 000 asukasta	478 k€	1320-1628 k€	1798-2106 k€
Kunnat 25 000-100 000 asukasta	240 k€	1350 k€	1590 k€
Kunnat alle 25 000 asukasta	81-874 k€	360 k€	441-1234 k€
Yhteensä	0,8-1,6 M€	3,0-3,3 M€	3,8-4,9 M€

Menot – vain hajanaisia tietoja

- Kattavaa ao. palvelujen tuottamiseen liittyviä menotietoja ei ole saatavilla
- Henkilökulut
  - työt pääsääntöisesti osa henkilöiden työnkuvaa
- Tietohallinnon kuluista on jotain tietoja
  - Tampereen Tapsa 14-15 k€/vuosi
  - Jyväskylässä verkkokaupan ylläpito 5k€/vuosi + henkilökuluja + maksuliikennekuluja
  - Lohja: Tietojärjestelmistä ja ohjelmistoista mitä käytetään tulee luokkaa 50 000€, mutta niitä tietysti käytetään paljon muuhunkin

Kauppapaikat / jakelukanavat

Kunta	Verkkokauppa	Verkossa tilauslomake	Ilmainen karttasovellus	Linkki MML:n sovellukseen
Helsinki	Lupapistekauppa, karttakori.fi, SOILI		X (2 kpl)	
Tampere	Tapsa	X	X	
Oulu	Kauppapalvelu		X	
Turku	Tilauspalvelu		X	
Jyväskylä	Asiointipalvelu, ARSKA	X	X	
Joensuu		X	X	
Mikkeli	Lupapistekauppa (tulossa 2021)	X	X	
Lohja	ARSKA		X	
Järvenpää	Karttakauppa, lupapistekauppa		X	
Iisalmi		X	X	
Kauhajoki				X
Kittilä			X	
Rautavaara				X

Taksat / Hinnastot

Kunta	Rakennusvalvonnan taksa/hinnasto	Muu hinnasto/taksa
Helsinki	X	Arkistotaksa, kaupunkimittauksen hinnasto
Tampere	X	
Oulu	X	Yhdyskunta- ja ympäristöpalveluiden hinnasto
Turku	X (ei sisällä arkistotuotteita)	karttatuotteiden hinnasto
Jyväskylä	X	asiointipalvelujen hinnat
Joensuu	X	maaomaisuuden hinnasto
Mikkeli	X	maaomaisuuspalvelujen maksut
Lohja	X	paikkatietohinnasto ja palvelutaksa
Järvenpää	X	kaupunkikehityksen maksut
Iisalmi	X	teknisen toimialan palveluhinnasto
Kauhajoki	X (ei sisällä arkistotuotteita)	paikkatietohinnasto, ei verkossa
Kittilä	X	hintoja verkkosivuilla
Rautavaara	X (ei sisällä arkistotuotteita)	

Taksat / Hinnastot - hinnoittelumallit

- Käytössä olevia hinnoittelumalleja
  - Arkistoselvityksissä perusmaksu ja/tai tuntihinta
  - Asiakirjakopiot kappalehinnoiteltuja, tyypillisesti 1-10€/kpl
  - Verkkokaupasta ladattavat tiedostot kappalehinnoiteltuja 3-10€/kpl
  - Karttatuotteissa perusmaksu ja pinta-alan mukainen maksu €/ha, €/km² tai €/pinta-alahaarukka tai €/tontti
  - Rakennuslupapaketit 60-240€/paketti
  - Käyttöoikeusmaksu €/vuosi
  - Aiemmin luovutetun aineiston päivityskorvaus
  - Tampere tarjoaa paikkatietopalvelut ilmaiseksi

Yhteenveto - keskeiset tulokset

- Koko maan tasolla kuntien tulot RYTJ:ään liittyvissä palveluissa ovat laskennallisesti 3,8M€-4,9M€.
- Kuntien ao. toimintaan liittyvistä menoista saatiin vain hajanaisia tietoja eikä yleistystä tehty.
- Tuotteet ja palvelut on hyvin kattavasti hinnoiteltu erilaisissa hinnastoissa ja taksoissa. Erilaisia hinnoittelurakenteita on käytössä kymmenkunta.
- Verkkokauppojen käyttö on sitä yleisempää mitä suurempi kunta väkiluvultaan on. Pienimmillä kunnilla verkkokauppoja ei ole käytössä.
- Toimitusvolyymit vaihtelevat merkittävästi ja vain osa tiedoista saatiin selville. Suuruusluokaltaan rakennusvalvonnan asiakirjavolyymi on joitakin satoja tuhansia kappaleita vuodessa ja paikkatietotuotteiden volyymi on joitakin kymmeniä tuhansia kappaleita vuodessa.

Huomioita

- Tulojen laskenta

- Yli 100 000 asukkaan kunnissa otoksessa oli mukana Tampere, joka tarjoaa paikkatietotuotteet ilmaiseksi. Kokonaistuloja on arvioitu tulohaarukalla, jonka alapäässä Tampere tarjoaa paikkatietotuotteet ilmaiseksi ja yläpäässä Tampere myy paikkatietotuotteet ryhmän keskihinnalla.
- Alle 25000 asukkaan kuntien otoksessa oli mukana Kittilä, jossa rakennusvalvonnan tulot olivat selvästi muita korkeammat. Jotta tulos olisi yleistettävissä tulisi selvittää paljonko tämän tyyppisiä kuntia on Suomessa. Nyt Kittilän tulot otettiin kokonaisuudessa huomioon tulohaarukalla, jonka alapäässä Kittilää ei oteta huomioon ja yläpäässä Kittilä otetaan huomioon.
- Tuloja arvioitiin kolmella selvityskierroksella: ensin Oulun perusteella, sitten 7 kunnan perusteella ja lopuksi 13 kunnan perusteella. Laskennallinen tulojen kokonaissumma asettui jokaisella kierroksella 2,9-5,0 miljoonan euron väliin. Tästä on tehty olettamus, että tulos ei muutu vaikka selvitystä laajennettaisiin.
- Kuntaliiton tutkimuksessa kuntien tieto-omaisuudesta on esitetty, että vektorimuotoisen pohjakartan tulot ovat keskimäärin 45 k€. Graafia tulkitsemalla tämä on 36 kunnan keskiarvo, josta laskettuna kokonaistulot ovat 1,6M€. Ao. tulos ei ole ristiriidassa tämän selvityksen paikkatietotuotteiden kokonaistuloihin (3,0-3,3M€).

- Menojen arviointi

- Menoissa on selvitetty myyntipalveluun liittyviä käyttötalouden menoja, investointi- tai kehityskustannuksia ei selvitetty
- Menojen kokonaisarviota ei tehty. Tarkkoja lukuja saatiin selville vähän ja niiden perusteella tehty yleistäminen olisi liian epävarmaa.
- Tarkan menoarvion saamiseksi tulisi selvittää kuntien myyntitoiminnan ja sitä palvelevien järjestelmien ylläpidon prosessit, määrittää työhön kuluva ajankäyttö manuaaliprosesseissa, puoliautomaattisissa prosesseissa ja täysin automatisoiduissa prosesseissa. Lopuksi laskea näiden perusteella myyntipalveluihin ja järjestelmien ylläpitoon liittyvät henkilökulut, palvelujen ostot (ml. pankkien maksuliikennepalvelut), materiaalikulut ja investointien poistot.

Kiitos!

ym.fi/ryhti

ryhti@ym.fi

ym.fi/yhteentoimivuus

yhteentoimivuus@ym.fi

Tilaa uutiskirje: ym.fi/ryhti

Ympäristöministeriö | Aleksanterinkatu 7, Helsinki
PL 35, FI-00023 Valtioneuvosto | ym.fi